

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ มี
วัตถุประสงค์ดังนี้คือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้
2. เพื่อสำรวจคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครู ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ ตามทัศนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา
4. เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้
5. เพื่อสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยครูภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ 4 สถาบันคือ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูสงขลา วิทยาลัยครูยะลา และวิทยาลัยครูภูเก็ต เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2521 - 2523 และทำหน้าที่คณาจารย์สอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา แบบสอบถามส่งให้บัณฑิตจำนวน 270 ชุด ได้รับกลับคืน 216 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.00

2. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ในข้อ 1 โดยส่งแบบไปให้จำนวน 270 ชุด ได้รับกลับคืน 192 ชุด คิดเป็นร้อยละ 71.11

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 สํารวจสถานภาพส่วนตัวของบัณฑิต
- ตอนที่ 2 สํารวจความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต
- ตอนที่ 3 สํารวจคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต
- ตอนที่ 4 สํารวจปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบัณฑิต
- ตอนที่ 5 สํารวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยครู

แบบสอบถามเฉพาะผู้บังคับบัญชาใช้เฉพาะตอน 2 และ ตอน 3 เท่านั้น

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต ในทัศนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในเกณฑ์ดี คือคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด
2. ความสามารถในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่เหมาะสม ในการเป็นครูของบัณฑิต ในทัศนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา ไม่แตกต่างกันโดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันร้อยละ 50ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของบัณฑิต ใช้การหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลแบบประมาณค่า ในเรื่องความสามารถในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต ให้นำหนักความคิดเห็นในแต่ละรายการ แล้วหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิต และผู้บังคับบัญชาในเรื่องความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต โดยการใช้ค่าที (t - test)

4. ข้อมูลแบบปลายเปิดในเรื่องปัญหาในการทำงานและข้อเสนอแนะของบัณฑิต เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ใช้การหาค่าร้อยละ และให้คะแนนเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะ

5. ข้อมูลแบบปลายเปิดใช้วิธีสรุป และเรียงลำดับความสำคัญ ความถี่ของปัญหา หรือข้อเสนอแนะนั้น ๆ

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของบัณฑิต

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ ซึ่งตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนรวมทั้งสิ้น 216 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช 64 คน วิทยาลัยครูสงขลา 76 คน วิทยาลัยครูยะลา 54 คน และวิทยาลัยครูภูเก็ต 22 คน ซึ่งสรุปสถานภาพของบัณฑิตได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

(1) บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 มีอายุในช่วง 26 - 30 ปี มากที่สุด จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 42.59 สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2523 เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 50.93 สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกภาษาอังกฤษมากเป็นอันดับ 1

(2) สถานที่ทำงานของบัณฑิต ส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รองลงมาสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีอยู่จำนวนน้อยที่สอนในระดับอุดมศึกษา โดยสอนในวิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยเกษตรกรรม และวิทยาลัยอาชีวศึกษา บัณฑิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเป็นครูก่อนเข้าศึกษาในวิทยาลัยครู

(3) ชั่วโมงสอนของบัณฑิตต่อ 1 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 บัณฑิตส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอน 16 - 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

(4) จังหวัดที่บัณฑิตทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่สอนในจังหวัดทางภาคใต้ ซึ่งเป็นเขตจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ มีบัณฑิตส่วนน้อยที่ทำงานนอกเขตจังหวัดรับผิดชอบของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้

(5) งานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 ส่วนใหญ่เป็นงานด้านวิชาการ รองลงมาคืองานกิจการนักเรียน มีบัณฑิตส่วนน้อย ร้อยละ 3.24 ที่ไม่ต้องทำงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอน โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิต 1 คน รับผิดชอบงานพิเศษมากกว่า 1 อย่าง

2. ความสามารถในการปฏิบัติงานและคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่เหมาะสมของบัณฑิตตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้อยู่บังคับบัญชา ผลการวิจัย มีดังนี้

(1) ความสามารถในการด้านวิชาการและทักษะในการสอน บัณฑิตประเมินความสามารถของตนเองในด้านนี้อยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องเดียวคือ การทำแผนการสอนระยะยาวตั้งแต่ 1 ภาคเรียน บัณฑิตประเมินการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนผู้อยู่บังคับบัญชาประเมินความสามารถของบัณฑิตในด้านนี้อยู่ในระดับมากทุกข้อ

(2) ความสามารถในการด้านกรมีมนุษยสัมพันธ์ บัณฑิตประเมินความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องเดียวคือ เมื่อมีปัญหาส่วนตัวโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือ บัณฑิตประเมินว่า ได้รับการช่วยเหลืออยู่ในระดับน้อย ส่วนผู้อยู่บังคับบัญชาประเมินความสามารถของบัณฑิตในด้านนี้อยู่ในระดับมากทุกข้อ

(3) บุคลิกภาพที่เหมาะสมในการเป็นครู บัณฑิตประเมินบุคลิกภาพของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด 2 เรื่อง คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม และมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ข้ออื่น ๆ บัณฑิตประเมินอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้อยู่บังคับบัญชาประเมินบุคลิกภาพของบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกข้อ

(4) การมีเจตคติต่ออาชีพครู ในเรื่องนี้บัณฑิตประเมินคุณลักษณะของตนเอง อยู่ในระดับมากทุกข้อ และผู้อยู่บังคับบัญชาได้ประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป การประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต ในทัศนะของบัณฑิตและผู้นับถือนับวิชา โดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ สอดคล้องกับสมมุติฐานในข้อ 1

3. เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่เป็นครูของบัณฑิต

ในการศึกษาข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงาน ตามทัศนะของบัณฑิต และผู้นับถือนับวิชา พบว่า

(1) ความสามารถในการด้านวิชาการและทักษะในการสอน บัณฑิตและผู้นับถือนับวิชา มีความคิดเห็นสอดคล้อง 17 เรื่อง เรื่องที่สอดคล้องกันมากที่สุด 5 เรื่อง เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการของหลักสูตรที่เรียน, เตรียมการสอน โดยการวางแผนการสอนระยะยาวตั้งแต่ 1 ภาคเรียนขึ้นไป, พูดเขียนอธิบายได้ชัดเจนเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก, ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ และบุคคลในท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการสอนได้, ให้คำแนะนำและแก้ปัญหาของนักเรียนในเรื่องของการเรียน

บัณฑิตและผู้นับถือนับวิชา มีความเห็นแตกต่างกันมากที่สุด 3 เรื่อง ในระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับความสำคัญคือ สสำรวจและประเมินผลตนเองทุกครั้งหลังจากจบการสอน, นำเอาปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนมาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนการสอน, มีความสามารถในการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม และมีความคิดเห็นต่างกัน 3 เรื่อง ในระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ ควบคุมชั้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง, เชื่อมโยงการสอนให้เข้ากับประสบการณ์ของนักเรียนได้, และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขแก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ ในเรื่องที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกเรื่องบัณฑิตประเมินความสามารถของตนเองสูงกว่าการประเมินของผู้นับถือนับวิชา

(2) ความสามารถในการด้านมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่องนี้บัณฑิตและผู้นับถือนับวิชา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 5 เรื่อง เรื่องที่สอดคล้องกันมากที่สุด 3 เรื่อง เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ขอคำปรึกษาในการแก้ปัญหาจากผู้นับถือนับวิชา, นักเรียนมาขอคำแนะนำปรึกษาอยู่เสมอ และขอคำปรึกษาในการแก้ปัญหาจากเพื่อนครู

บัณฑิตและผู้นับถือนับวิชา มีความเห็นแตกต่างกันมากที่สุด 3 เรื่อง ในระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับความสำคัญคือ เมื่อมีปัญหาส่วนตัวโรงเรียนจะให้ความ

ช่วยเหลือ, สร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองและบุคคลอื่นในชุมชน, สร้างบรรยากาศและสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกับเพื่อนครู และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอีก 2 เรื่อง ในระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 เรียงตามลำดับความสำคัญคือ เคยได้รับการเสนอชื่อให้รับผิดชอบงานต่าง ๆ และทำงานร่วมกับเพื่อนครูในรูปของคณะกรรมการใด มีอยู่เรื่องเดียวคือ เมื่อมีปัญหาส่วนตัว โรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือที่ผู้บังคับบัญชาประเมินว่าโรงเรียนให้ความช่วยเหลือในระดับมาก แต่บัณฑิตประเมินว่าได้รับการช่วยเหลือในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ บัณฑิตจะประเมินสูงกว่าการประเมินของผู้บังคับบัญชา

กล่าวโดยสรุปในเรื่องความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต มีจำนวนข้อคำถาม 33 ข้อ บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นตรงกัน 22 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 11 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 33.23 โดยเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตในทัศนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมุติฐาน

(3) บุคลิกภาพที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต ในเรื่องนี้บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 9 เรื่อง ข้อที่สอดคล้องกันมากที่สุด 5 ข้อ ตามลำดับความสำคัญดังนี้ มีกิริยามารยาทที่ดี สุภาพเรียบร้อย, มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์, แต่งกายสะอาดและเหมาะสมกับกาลเทศะ ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน, ควบคุมชั้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง ข้อที่บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นสอดคล้องกันน้อยที่สุดคือมีความเชื่อมั่นในตนเอง บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นแตกต่างกัน 11 เรื่อง โดยบัณฑิตประเมินบุคลิกภาพที่เหมาะสมของตนเองสูงกว่าการประเมินของผู้บังคับบัญชา เรื่องที่แตกต่างกันมากที่สุด 5 เรื่องในระดับความมีนัยสำคัญที่ .01 ตามลำดับความสำคัญ คือ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญปัญหา และยอมรับเมื่อเกิดผิดพลาด, มีความเคารพในสิทธิ ความสามารถและความคิดเห็นของบุคคลอื่น, ให้ความรักและความเข้าใจในตัวเด็ก, มีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม, รู้จักจุดอ่อนจุดเด่นของตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง, ข้อที่บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความเห็นแตกต่างกันน้อยที่สุดคือ ในระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 คือ มีความอดทนขยันหมั่นเพียร

(4) เจตนคติต่ออาชีพครูของบัณฑิต

การวิจัยได้พบว่าบัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 2 เรื่อง คือ มีความศรัทธาและความกระตือรือร้นในการสอนและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ต่ออาชีพครูบัณฑิตและผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกัน 7 เรื่อง โดยบัณฑิตประเมินความสามารถของตนเองสูงกว่าการประเมินของผู้บังคับบัญชา เรื่องที่ต่างกันมากที่สุด 3 เรื่องในระดัความมีนัยสำคัญที่ .01 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ สำคัญกว่าอาชีพครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของกบ, มีความรู้ในจรรยาบรรณ และหน้าที่ครู และมีจิตใจฝักใฝ่ที่จะปรับปรุงตนเองให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ ข้อที่บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นแตกต่างกันน้อยที่สุดในระดัความมีนัยสำคัญที่ .05 คือ สร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนด้วยวิธีต่าง ๆ กล่าวโดยสรุปการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการประเมินบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.07 โดยบัณฑิตประเมินความสามารถของตนเองสูงกว่าการประเมินของผู้บังคับบัญชา ตรงกับผลงานวิจัยของ สุนิตย์ แววศักดิ์¹ และมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ร้อยละ 31.03 โดยเฉลี่ยความคิดเห็นในเรื่องคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต ในทัศนะของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาแตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

(1) ปัญหาด้านวิชาการ และการเรียนการสอนที่บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญอันดับ 1 คือปัญหาขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสอน อันดับ 2 ปัญหาหนังสือค้นคว้าประกอบการสอนมีน้อย และอันดับ 3 คือปัญหาสอนไม่ตรงกับวิชาเอกโทที่เรียนมา

(2) ปัญหาการบริหาร ที่บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสำคัญอันดับ 1 คือปัญหาการบริหารงานในหน่วยงาน ยังไม่เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพและอันดับ 2 คือ ขาดความเสมอภาคและยุติธรรมในหน่วยงาน

(3) ปัญหาส่วนตัว บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาขาดขวัญ และกำลังใจในการทำงาน มีความสำคัญอันดับ 1 และอันดับ 2 คือ รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย

¹ สุนิตย์ แววศักดิ์ "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาลัยครู."

5. ข้อค้นพบในเรื่องความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตส่วนใหญ่
เกี่ยวกับการจัดหลักสูตร ค.บ. ของวิทยาลัยครู

(1) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ควรปรับปรุงเป็นอันดับ 1 ในเรื่องการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในปัจจุบัน อันดับ 2 คือ เน้นภาคปฏิบัติให้มากกว่าทฤษฎี และอันดับ 3 เปิดสอนวิชาเอกที่ท้องถิ่นต้องการ ข้อเสนอแนะใน 3 เรื่องนี้ตรงกับผลงานของ รัตนา ศิริพานิช¹

(2) อาจารย์ในวิทยาลัยครู ควรมีการปรับปรุงเป็นอันดับ 1 ในเรื่อง การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาทั้งในด้านความประพฤติและวิธีสอน อันดับ 2 คือ ควรมีการพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการสอนอยู่เสมอและอันดับ 3 คือ รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่

(3) การจัดการเรียนการสอน และวิธีสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครู ควรมีการปรับปรุงเป็นอันดับ 1 คือ อาจารย์ควรใช้วิธีสอน และกิจกรรมหลาย ๆ แบบ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา อันดับ 2 คือ อาจารย์ควรสอนให้นักศึกษามีความคิดและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่าที่จะป้อนเนื้อหา อันดับ 3 คือ ทำแผนการสอนรายวิชา ทาง ๆ ในระดับกลุ่มวิทยาลัยครู

(4) การจัดการฝึกสอนในวิทยาลัยครูควรมีการปรับปรุงเป็นอันดับ 1 คือ การนิเทศการฝึกสอน ของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ควรกระทำบ่อย ๆ และต่อเนื่องกัน อันดับ 2 คือ จัดให้มีการประชุมปรึกษาระหว่างครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และหัวหน้าฝ่ายฝึกสอนของวิทยาลัยครู และอันดับ 3 คือ จัดสัมมนา ก่อนและหลังฝึกสอน

(5) ควรมีการปรับปรุงห้องสมุดและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนอันดับ 1 คือ ควรมีสุนัขวัสดุอุปกรณ์การสอนประจำภาควิชา อันดับ 2 คือ เอกสารประกอบการเรียนควรวินิจฉัย

¹รัตนา ศิริพานิช และคณะ "การติดตามผลนักเรียนที่จบครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครู 17 แห่ง ปีการศึกษา 2518 และ 2519" หน้า 47.

ควรมีให้พร้อมและมีคุณภาพดี

(7) ควรมีการปลูกฝังอุดมคติ และศรัทธาในวิชาชีพครู อันดันดับ 1 คือ การคัดเลือกนักศึกษา การผ่านการทดสอบการมีเจตคติต่ออาชีพครูทั้งข้อเขียนและการสัมภาษณ์ และอันดับ 2 ครูอาจารย์ในวิทยาลัยครูควรปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดี

6. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ของบัณฑิตเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

(1) ปัญหาส่วนตัวที่น่าสนใจมี 2 อันดับเรื่องความสำคัญ คือ การเดินทางไปเรียนไม่สะดวกเพราะโรงเรียนอยู่ไกล และสังคมขาดความนิยมบัณฑิต จากวิทยาลัยครูทั้งที่คุณภาพของบัณฑิตจากวิทยาลัยครูไม่แพ้บัณฑิตจากมหาวิทยาลัย

(2) ปัญหาการสอนที่น่าสนใจสำหรับบัณฑิตที่ทำงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือนักเรียนไทยมุสลิมใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน เข้าใจภาษาไทยไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ยากต่อการเข้าใจเนื้อหาที่เรียน และปัญหาอีกเรื่องหนึ่งคือ นักเรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน

(3) ปัญหาด้านการบริหารที่บัณฑิตประสบมากที่สุดคือ ผู้บริหารไม่สนใจไม่สนับสนุนงานวิชาการเท่าที่ควร อันดับ 2 คือ ในวงงานขาดความสามัคคี ไม่รับฟังความคิดเห็นต่างคนต่างอยู่ และอันดับ 3 คือ ผู้บังคับบัญชาไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้น้อย

7. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ของบัณฑิตเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรของวิทยาลัยครู

(1) ข้อเสนอแนะในการจัดหลักสูตรของวิทยาลัยครู ที่มีความถี่มากเป็นอันดับ 1 คือ วิทยาลัยครูควรปรับปรุงเรื่องการจัดผลใหม่มาตรฐาน เทียบตรงและยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และให้นักศึกษาได้ทราบผลทุกครั้ง อันดับ 2 คือ หลักสูตรควรเจาะลึกในวิชาเอก เพิ่มรายวิชาในวิชาเอกให้มากขึ้น และ อันดับ 3 คือ หลักสูตรควรเน้นการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติให้มากกว่าทฤษฎี

(2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาจารย์วิทยาลัยครู อันดับ 1 คือ อาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี ควรมีความรู้สูงกว่าระดับปริญญาตรี และอันดับ 2 คือ วิชาที่เปิดสอนบางวิชาไม่ถนัด ควรจัดหาอาจารย์พิเศษหรืออาจารย์ที่ถนัดมาสอน

(3) ข้อเสนอแนะในการบริการชุมชนของวิทยาลัยครู ที่น่าสนใจคือ วิทยาลัยครู ควรจัดการอบรม ประชุม สัมมนาครูประจำการ เพื่อเพิ่มความรู้และเทคนิคการสอนแบบใหม่ในภาคฤดูร้อน หรือเปิดการอบรมเป็นระยะ ๆ อีกข้อหนึ่ง คือ ควรจะฝึกนักศึกษา เพื่อจัดกลุ่มอาสาสมัครไปพัฒนาชนบท

(4) ข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกสอน ที่น่าสนใจ 3 เรื่องคือ ไม่ควรให้ครูที่เลี้ยงเป็นผู้ให้คะแนนมากนัก เพราะครูที่เลี้ยงจะใช้อำนาจมากเกินไป, อาจารย์นิเทศควรเข้าใจหลักการนิเทศการฝึกสอน และทำบันทึกการสอนตรงกัน และการนิเทศต้องเป็นการแนะนำช่วยเหลือเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้นไม่ใช่ให้เกรง ผ่านไม่ผ่าน หรือชู้ตคะแนน

(5) ข้อเสนอแนะในการปลูกฝังอุดมคติ และศรัทธาในวิชาชีพครูที่น่าสนใจ คือให้วิทยาลัยครูเผยแพร่ประวัติครูดีเด่น โดยการเชิญมาบรรยายแนะนำตัว และฉายภาพยนตร์ประวัติการทำงานครูดีเด่น

(6) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน อันดับ 1 ข้อเสนอให้โรงเรียนที่ขาดแคลนยืมวัสดุอุปกรณ์ที่นักศึกษาผลิต อันดับ 2 เสนอให้วิทยาลัย มีศูนย์การผลิตสื่อการเรียนการสอนและเผยแพร่ความรู้แก่โรงเรียนต่าง ๆ

(7) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริการห้องสมุดที่น่าสนใจ คือควรเพิ่มจำนวนหนังสือและเพิ่มระยะเวลาให้ยืม

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้" มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของบัณฑิต

ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากวิทยาลัยครูภาคใต้ ในปีการศึกษา 2521 - 2523 ส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาในจังหวัดภาคใต้ ซึ่งอยู่ในเขตรับผิดชอบของวิทยาลัยครูภาคใต้ และตรงกับวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยครูภาคใต้ที่ต้องการนักศึกษาในท้องถิ่นได้ศึกษาในวิทยาลัยครูใกล้ท้องถิ่น และสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครูใน

ท้องถิ่นของตน¹

งานสอนของบัณฑิตส่วนใหญ่สอน 16 - 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ประสพสันต์ อักษรมัต² นอกเหนือจากงานสอนแล้วบัณฑิตต้องรับผิดชอบงานพิเศษอื่น ๆ เช่น งานห้องสมุด งานวิชาการ งานสารบรรณ งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ฯลฯ ซึ่งบัณฑิตต้องใช้ เวลาเพิ่มขึ้นอีก ทำให้บัณฑิตมีปัญหาตามมาคือ ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและทำอุปกรณ์การสอน ปัญหาของเรื่องนี้เป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนมีน้อย จึงต้องสอนมากกว่า 16 ชั่วโมง และ ทำงานพิเศษอื่น ๆ อีก จากการวิจัย บัณฑิต 1 คนรับผิดชอบงานพิเศษมากกว่า 1 อย่าง วิธี การช่วยเหลือบัณฑิตซึ่งส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษาในเขตอำเภอต่าง ๆ ในชนบท คือการเพิ่มงบประมาณเพื่อเพิ่มจำนวนครูในท้องถิ่นเหล่านี้ เพื่อครูจะได้มีเวลาใน การเตรียมการสอน และตรวจงานมากขึ้น สำหรับหลักสูตรวิชาการประถมศึกษาที่เริ่มใช้ในปี การศึกษา 2525 ได้บรรจุงานกิจกรรมนักเรียนและงานธุรการไว้ด้วย ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษา ที่จบจากหลักสูตรนี้มีความรู้ในเรื่องงานพิเศษเหล่านี้มากขึ้น

2. ความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

บัณฑิตและผู้บริหารบัณฑิตประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ เจริญพงษ์³ และสุนิตย์ แววศักดิ์⁴ ในเรื่องความ สามารถในด้านวิชาการและทักษะในการสอน บัณฑิตประเมินการปฏิบัติเรื่องการทำแผนการสอน ระยะยาวตั้งแต่ 1 ภาคเรียน อยู่ในระดับน้อย เป็นเพราะว่าบัณฑิตส่วนใหญ่สอนในระดับประถม

¹ กลุ่มวิทยาดัชฎภาควิทยา, "งานผลิตครู: ปัญหาและแนวโน้มของการฝึกหัดครูในอนาคต ใน 5 วิทยาดัชฎภาควิทยา'25, หน้า 108.

² ประสพสันต์ อักษรมัต, "การติดตามบัณฑิตครูศาสตร์บัณฑิตวิทยาดัชฎภาควิทยา" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525) หน้า 46.

³ วิไลวรรณ เจริญพงษ์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตครูศาสตร์, หน้า 32.

⁴ สุนิตย์ แววศักดิ์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาตรีจากวิทยาดัชฎ, หน้า 41.

และมีมัธยมศึกษาซึ่งมีคู่มือครูและแผนการสอนกำหนดไว้แล้วตลอด 1 ภาคเรียน จึงไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องทำแผนการสอนระยะยาว 1 ภาคเรียนอีก ประกอบกับมีชั่วโมงสอนมาก และต้องทำงานพิเศษ จึงจะเลยงานด้านนี้ไป ที่จริงตามหลักการ บัณฑิตควรพิจารณาทำแผนการสอนของตนเอง อาจจะร่วมกับหัวหน้าสาขาวิชา หรือคณะครูอาจารย์ที่สอนในระดับและกลุ่มวิชาเดียวกัน เพราะในแผนการสอนและคู่มือครูที่กรมวิชาการเสนอมาเป็นเพียงข้อเสนอแนะกลาง ๆ และมีกิจกรรมการเรียนการสอนให้เลือก บัณฑิตควรร่วมกับคณะคณาจารย์จัดทำแผนการสอนขึ้นใหม่โดยยึดแผนการสอนและคู่มือของกรมวิชาการ เป็นแกน และตัดแปลงเลือกวิชาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและความจำเป็นของโรงเรียน

ข้อที่บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ สำราจและประเมินผลตนเองทุกครั้งหลังจากจบการสอน, นำเอาปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนมาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียนการสอน, มีความสามารถในการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม, เชื่อมโยงการสอนให้เข้ากับประสบการณ์ของนักเรียนได้, ควบคุมชั้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง, และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

ในเรื่องความคิดเห็นที่แตกต่างดังกล่าว เป็นสิ่งที่บัณฑิตสามารถเพิ่มพูนความสามารถได้ เมื่อผู้บังคับบัญชาถือเป็นนโยบายทางวิชาการ ประชุมปรึกษากัน หาแนวทางปฏิบัติที่ดีเพราะโรงเรียนที่ทำงานของบัณฑิตเป็นสถานการณ์จริงที่บัณฑิตจะได้ทดลอง และปรับปรุงแก้ไขเพื่อยกระดับขีดความสามารถในเรื่องดังกล่าวได้ วิทยาลัยครูมีส่วนช่วยได้ในขณะที่บัณฑิตออกฝึกสอนโดยเน้นกิจกรรมดังกล่าว และให้มีการปฏิบัติและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ในเรื่องความสามารถในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีความเห็นต่างกันมากที่สุด ในเรื่องที่มีปัญหาส่วนตัวโรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือ ผู้บังคับบัญชาประเมินว่า โรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือมาก แต่บัณฑิตประเมินว่าจะได้รับความช่วยเหลือน้อย ในเรื่องนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าบัณฑิตเพิ่งไปทำงาน 2 - 3 ปี ยังไม่มีปัญหาส่วนตัวที่จะให้โรงเรียนช่วยเหลือจึงยังไม่ประจักษ์ในความช่วยเหลือของโรงเรียน และการคาดคะเนในเรื่องของการพึ่งพาบุคคลอื่น โดยธรรมชาติบุคคลไม่อาจมีความหวังอย่างท่วมท้นต่อบุคคลอื่น จึงเป็นเหตุให้บัณฑิตคาดหวังว่า จะได้รับความช่วยเหลือในระดับน้อย

3. บุคลิกภาพที่เหมาะสมในการเป็นครูของบัณฑิต

ขอทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นแตกต่างกันมากที่สุด คือ กล้าตัดสินใจกล้าเผชิญปัญหา และยอมรับเมื่อเกิดผิดพลาด ในเรื่องนี้อาจจะไม่มีสถานการณ์ที่ใหม่奇特ของปฏิบัติ เพราะการทำงานส่วนใหญ่เป็นไปในรูปของคณะกรรมการตัดสินใจโดยกลุ่ม ผู้บังคับบัญชาจึงประเมินความสามารถของบัณฑิตต่ำกว่าที่บัณฑิตประเมินเอง ความแตกต่างในความคิดเห็นข้ออื่น ๆ คือ มีความเคารพในสิทธิ ความสามารถและความคิดเห็นของบุคคลอื่น ให้ความรักและความเข้าใจในตัวเอง มีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม รู้จักจุดอ่อนจุดเด่นของตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เรื่องดังกล่าวบัณฑิตประเมินบุคลิกภาพของตนเองสูงกว่าผู้บังคับบัญชาแม้จะอยู่ในระดับมากเหมือนกัน เพราะว่าบัณฑิตตั้งความหวังต่อตนเองสูง มีอุดมคติแรงกล้า จึงประเมินตนเองสูงกว่าที่ผู้บังคับบัญชาประเมิน

4. การมีเจตคติต่ออาชีพครูของบัณฑิต

ในเรื่องนี้บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งตรงกับงานวิจัยของประสพสันต์ อักษรมัต¹ ข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันมี 7 เรื่อง จากจำนวน 9 เรื่อง แม้จะประเมินในระดับมากเหมือนกัน อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาตั้งความหวังต่อบัณฑิตสูง ในเรื่องนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถส่งเสริมบัณฑิตให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครูเพิ่มขึ้นได้ เพราะว่าทัศนคติต่ออาชีพครูอาจจะเปลี่ยนแปลงได้เป็นไปในทางบวกหรือลบได้² โดยครูอาจารย์ในวิทยาลัยครูปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง รวมทั้งผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีสืบเนื่องจากตัวอย่างที่บัณฑิตได้แบบพิมพ์จากอาจารย์วิทยาลัยครู

5. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

(1) ปัญหาด้านวิชาการและการเรียนการสอนที่สำคัญอันดับ 1 คือปัญหาขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสอน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ รัตนา ศิริพานิช และคณะ ซึ่งพบว่าปัญหาที่บัณฑิต

¹ประสพสันต์ อักษรมัต, การติดตามผลบัณฑิตครูศาสตรวิทยาลัยครูภาคกลาง, หน้า ง.

²อุทุมพร ทองอุไทย, "ทัศนคติต่ออาชีพครูที่มีภูมิหลังต่างกัน" ในงานวิจัยทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526), หน้า 116.

มีมากที่สุดคือ การขาดอุปกรณ์การสอน และโรงเรียนไม่มั่งคั่งประมาณในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ¹ สำหรับเรื่องนี้สามารถช่วยเหลือบัณฑิตได้โดยภาควิชาวรรณกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของวิทยาลัยครู เป็นหน่วยงานที่จะจัดหาวิทยากรไปให้ความรู้เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนและการเก็บรักษาสื่อ รวมทั้งส่งเสริมให้บัณฑิตและครูในโรงเรียนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของวิทยาลัยครูได้ ไขทรัพย์สินในท้องถิ่น และวัสดุเหลือใช้นำมาดัดแปลงประดิษฐ์เป็นอุปกรณ์การสอน หรือกลุ่มโรงเรียนอาจจะมีการเกี่ยวกับสื่อขึ้นและจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้กับคณะครูในกลุ่มโรงเรียนของตน ดังเช่น ภาควิชาวรรณกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาของวิทยาลัยครูอุตรธานี ใ้ความร่วมมือกับเขตการศึกษา² ให้ความรู้ในการผลิตสื่อการสอนแก่โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดอุตร และจังหวัดหนองคาย²

ปัญหาอันที่ 2 คือ หนังสือค้นคว้าประกอบการสอนมีน้อย สำหรับเรื่องนี้อาจจะช่วยแก้ไขได้โดยวิทยาลัยครูในท้องถิ่นให้โอกาสบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วมาให้บริการห้องสมุดหรือวิทยาลัยครูจัดห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับบริการแก่โรงเรียนในเขตรับผิดชอบ ดังเช่น วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ร่วมกับสโมสรไลออนส์นครศรีธรรมราช จัดห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมการอ่านของเยาวชนในชนบท³ อาจจะจัดหนังสือค้นคว้าประกอบการสอนเพื่อช่วยเหลือครูควบคู่กันไปด้วย หรือกลุ่มโรงเรียนอาจจะมีการร่วมกันในการจัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือค้นคว้าประกอบการสอนของครู และหมุนเวียนกันใช้ภายในกลุ่ม

¹รัตนา ศิริพานิช และคณะ, "การติดตามผลนักศึกษาที่จบครูศาสตร์ จากวิทยาลัยครู 17 แห่ง ปีการศึกษา 2518 และ 2519" หน้า 47.

²ชนิดา พิทักษ์สุดณี, "การผลิตและการใช้สื่อการสอนของวิทยาลัยครูอุตรธานี." (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521), หน้า 2.

³กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, "งานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้" ใน 5 วิทยาลัยครูภาคใต้'25, หน้า 51.

ปัญหาอันคัม 3 ก็สอนไม่ตรงกับวิชาเอกที่โรงเรียน ปัญหาอันนี้ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกิดกับบัณฑิตที่สอนในระดับประถมศึกษา เพราะหลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบันเป็นหลักสูตรผสมผสาน 4 กลุ่มวิชา คือกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนครูที่สอนในระดับมัธยม สามารถสอนวิชาเอกโทที่เรียนมาได้ เพราะเป็นหลักสูตรแบบแยก มี 2 ส่วน คือวิชาสามัญต่าง ๆ เช่นภาษาไทย, สังคมศึกษา, พุทธศาสนา, วิทยาศาสตร์ กับวิชาพื้นฐานอาชีพต่าง ๆ เช่นอุตสาหกรรม, เกษตรกรรม, คหกรรม, พาณิชยกรรม, ศิลปหัตถกรรม, ศิลปศึกษา¹ หลักสูตรครูศาสตรบัณฑิต 2519 มีโครงสร้างผลิตครูสาขาประถม และมัธยมรวมกัน² บัณฑิตจึงเรียนวิชา เอกโท แต่ไปสอนไม่ตรงกับวิชาเอกโท เพราะต้องสอนกลุ่มวิชาผสมผสานในระดับประถมดังกล่าว แต่ปัจจุบันหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาประถมศึกษาพุทธศึกษาราช 2524 ของกรมการฝึกหัดครู ได้แก้ไขให้วิชาชีพครูสัมพันธ์กับ 4 กลุ่มวิชาในหลักสูตรประถมศึกษา และได้ฝึกงานที่จำเป็นสำหรับครูประถมศึกษาจะคงไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ³ จึงคิดว่าต่อไปปัญหาเรื่องนี้คงจะลดน้อยลง

(2) บัณฑิตบริหาร ที่มีจิตพบเป็นปัญหาที่ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานที่ดี จึงทำให้เกิดปัญหาการบริหารไม่เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความเสมอภาค ยุติธรรม ผู้บริหารไม่สนใจงานวิชาการ และไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้น้อย ฯลฯ หนทางแก้ไขในปัจจุบันก็มีโครงการ อ.ค.ป. ของวิทยาลัยครูที่เป็ลการอบรมหลักสูตรครูศาสตรบัณฑิตแก่ครูประจำการ ในวันเสาร์-อาทิตย์ และภาคฤดูร้อน ผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาส่วนหนึ่งเข้ามาศึกษาในวิชาเอกบริหารการศึกษาจึงคิดว่า เมื่อเรียนรู้หลักการบริหารก็จะ

¹กรมวิชาการ, คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2520, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521), หน้า 3, 39. -

²สภากาการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครู 2519, หน้า 1.

³กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4ปี) สาขาวิชาการศึกษาประถมศึกษา พุทธศักราช 2524. (กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, 2524), หน้า 13.

ให้นำทฤษฎีไปปฏิบัติจะช่วยให้การบริหารงานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้โครงการอบรมผู้บริหารของหน่วยงานต้นสังกัดจะช่วยให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการบริหารการศึกษามากขึ้น หากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญ จะมีนโยบายการสอบบรรจุในตำแหน่งผู้บริหาร โดยกำหนดความรู้ทางการบริหารทางการศึกษาก็จะได้ผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหาร หรือเปิดรับตำแหน่งผู้บริหารจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกบริหารก็จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องนี้ได้

(3) ปัญหาส่วนตัว ของบัณฑิตที่สำคัญคือ บัณฑิตขาดขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน พิจารณาสาเหตุก็มาจากปัญหาอันดับ 2, 3, 4, 5 คือรายได้ไม่พอกับรายจ่าย มีปัญหาค่าความสัมพันธ์กับ คู่สมรสกับบิดาและเพื่อนร่วมงาน และปัญหาจากความมั่นใจในตนเอง ปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่ายปัจจุบัน มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ครูไม่อาจอุทิศแรงกายแรงใจให้กับงานอย่างเต็มที่ดังเช่น ผลงานวิจัยของ คีตก บุญเรืองรอด พบว่า ปัญหาเศรษฐกิจของครูสวนทางกับภาระกิจของครูที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ครูถูกขอร้องให้ทำการวิจัย และเตรียมการสอนมากขึ้น ส่วนต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องดิ้นรนเพื่อปากท้องด้วย และครูประถมศึกษาทั่วไปรายได้น้อย¹ จึงเห็นว่าสมควรที่รัฐจะมีนโยบายปรับปรุงการศึกษาโดยเพิ่มสวัสดิการให้ครู เพื่อที่จะช่วยให้ครูมีรายได้เพียงพอที่จะมีกำลังใจอุทิศตนให้งานอย่างเต็มที่ไมต้องห่วงหาพะวงหลัง

สำหรับปัญหาความสัมพันธ์กับคู่สมรสกับบิดา และเพื่อนร่วมงาน จะต้องมีส่วนหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้ริเริ่มในที่นี้ควรจะเป็นบัณฑิตที่จะเริ่มถกสนทนาความสัมพันธ์-ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตที่มีวิชากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนควรจะเน้นในเรื่องการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานให้มาก สำหรับปัญหาจากความมั่นใจในตนเองเป็นเรื่องที่บัณฑิตจะต้องเพิ่มประสิทธิภาพให้กับตนเอง วิทยาลัยครูเป็นสถานการณจำลองที่บัณฑิตได้เรียนรู้ทฤษฎี โรงเรียนเป็นสถานการณจริงที่บัณฑิตจะต้องฝึกฝนและต้องปรับ

---

¹คีตก บุญเรืองรอด, เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง แนวทางปฏิรูปการฝึกหัดครูไทย, ชื่อเอกสาร ปฏิรูปการฝึกหัดครูไทย (อค์สำเนา) 2526, หน้า 3.

ปรุ่รงตนเองอยู่เสมอโดยการหาความรู้เพิ่มเติม เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอาชีพครู ที่จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับผู้บริหารจะช่วยบังคับได้ เช่น มีการนิเทศครูใหม่ ซึ่งแนะแนวทางต่าง ๆ ในด้านการเรียนการสอน มีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีแนวปฏิบัติเดียวกัน และร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น จะช่วยให้บังคับเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

สำหรับปัญหาที่สังคมขาดความนิยมบังคับจากวิทยาลัยครู ทั้งที่คุณภาพของบัณฑิตจากวิทยาลัยครูไม่แพ้บัณฑิตจากมหาวิทยาลัย ปัญหาในเรื่องนี้ โกสินทร์ รังสยาพันธ์ ได้กล่าวว่า บัณฑิตจากวิทยาลัยครูไม่ได้ค่าต่ำกว่าบัณฑิตที่จบจากสาขาเดียวกันจากมหาวิทยาลัย เห็นได้จากการสอบแข่งขันในวงการอาชีพครู ผู้ที่จบจากวิทยาลัยครูสอบได้จำนวนมากกว่าที่อื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ไม่มีหลักฐานยืนยันที่ไหน แม่แคผู้ใช้ครูเองจะให้ผลตอบแทนกลับในทำนองว่า บัณฑิตจากวิทยาลัยครูค่าต่ำกว่าที่อื่น¹ ข้อยืนยันนี้เป็นการแสดงว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูไม่ได้ค่าต่ำกว่าบัณฑิตที่จบจากสาขาเดียวกันจากมหาวิทยาลัย

(6) ความคิดเห็นของบัณฑิตในการปรับปรุงการจัดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

พ.ศ. 2519

การปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต อันดับ 1 คือ ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ในเรื่องนี้ หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2524 ของกรมการฝึกหัดครู ได้เน้นวิชาชีพครูให้สัมพันธ์กับ 4 กลุ่มวิชา ในหลักสูตรประถมศึกษา² ทั้งนี้ เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (2525-2529) ของกรมการฝึกหัดครู ให้มีการปรับปรุงหลักสูตรของกรมการฝึกหัดครูให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา³ สำหรับครูมัธยม กรมการฝึกหัดครูมีนโยบายลดปริมาณนักศึกษาครูสายวิชาสามัญลง และเพิ่ม

¹ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, 5 วิทยาลัยครูภาคใต้, 25, หน้า 111.

² กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาประถมศึกษา พุทธศักราช 2524, หน้า 13.

³ กรมการฝึกหัดครู, สืบเจ็ดปีการสถาปนากกรมการฝึกหัดครู, (กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู, 2524), หน้า 11.

นักศึกษาครูสายวิชาปฏิบัติและวิชาชีพ¹ เพื่อออกไปสอนวิชาปฏิบัติและวิชาชีพในชั้นมัธยม นอกจากนั้น ครูมัธยมควรเรียนวิชาครูที่จำเป็นต่อหลักสูตรมัธยม เช่น การแนะแนว และ การวัดผล เป็นต้น

ในเรื่องที่มีมติต้องการให้หลักสูตรเน้นภาคปฏิบัติให้มากกว่าภาคทฤษฎี ในเรื่องนี้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2519 กล่าวไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรว่า ให้เน้น การปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี² หลักสูตรเน้นการปฏิบัติอยู่แล้ว จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะดำเนินการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร

ในเรื่องที่มีมติต้องการให้ปรับปรุงการวัดผลให้มีมาตรฐาน เทียบตรง ยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และให้นักศึกษารายผลทุกครั้ง เรื่องการวัดผลนับเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง เพราะระดับคะแนนจะมีผลต่อนักศึกษาอย่างมาก การให้คะแนนต่ำอาจทำให้นักศึกษายางคนขาดโอกาสที่จะศึกษาต่อ หรือไถ่งานดี ซึ่งเป็นการคัดความก้าวหน้าของบุคคล และถ้าระดับคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถาบันกำหนด ก็จะมีผลทำให้นักศึกษาต้องออกจากสถาบันโดยไม่ได้รับปริญญา³ เปรมใจ สุขสมานวงศ์ เสนอแนะให้วิทยาลัยครูเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการประเมินผลการเรียนใหม่ ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้คณาจารย์ได้มีความรู้ความสามารถ ในการสร้างเครื่องมือประเมินผลแบบต่าง ๆ ใดอย่างมีประสิทธิภาพ⁴ เพราะการวัดหลาย ๆ ครั้ง และหลาย ๆ แบบ จะทำให้ได้ผลที่น่าเชื่อถือ⁵ นอกจากจะเน้นการสร้างเครื่องมือแล้ว

¹ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, 5 วิทยาลัยครูภาคใต้, 25, หน้า 107.

² สภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519, หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู, หน้า 6.

³ เปรมใจ สุขสมานวงศ์, "รูปแบบในการให้คะแนนแก่นักศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครู," วารสารครุศาสตร์ 10 (มกราคม-มิถุนายน 2524): 70.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 78.

⁵ เฉลิมศรี จึงถิ่น, "การวัดผลในโรงเรียน," ศูนย์ศึกษา (มีนาคม-เมษายน 2514): 17.

ควรเน้นความรู้ทางสถิติในการวัดผลด้วย เพราะอาจารย์บางคนขาดความรู้ทางสถิติที่จะที่จะนำมาใช้ในการวัดผล¹ ดังนั้นวิทยาลัยครูควรจะให้อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถทางสถิติและการวัดผลเป็นวิทยากรให้ความรู้ ก็จะช่วยให้การวัดและประเมินผลของอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในเรื่องที่บัณฑิตต้องการให้วิทยาลัยครูเป็นศูนย์กลางในการประชุม อบรม และสัมมนา ให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ๆ และบัณฑิตยังต้องการให้วิทยาลัยครูเป็นแหล่งบริการทางวิชาการแก่โรงเรียนในชุมชน และเป็นศูนย์ผลิตสื่อการสอน และเผยแพร่ความรู้ต่างๆให้แก่โรงเรียนที่บัณฑิตเป็นครูสอน

ความต้องการของบัณฑิตในเรื่องดังกล่าวข้างต้น วิทยาลัยครูน่าจะสนองตอบได้ เพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในเขตจังหวัดภาคใต้ ทั้ง 14 จังหวัด ซึ่งเป็นเขตรับผิดชอบของกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ วิทยาลัยครูภาคใต้ควรมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับเรื่องราวปัญหาของบัณฑิต และทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือบัณฑิตในสิ่งที่วิทยาลัยสามารถ ให้การช่วยเหลือได้

ในเรื่องของความคิดเห็นในการปรับปรุงคุณภาพของอาจารย์วิทยาลัยครู บัณฑิตเห็นว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับ 1 - 5 คือ อาจารย์ควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษา ทั้งในด้านความประพฤติและวิธีสอน ควรมีการพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของการสอนอยู่เสมอ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของคนอย่างเต็มที่ มีใจกว้างมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา มีความเสียสละออกนอกอุทิศตนเพื่ออาชีพครูของครูอย่างแท้จริง

สำหรับความคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และ วิธีสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครู บัณฑิตเห็นว่า ควรปรับปรุงอันดับ 1 - 5 ในเรื่องใช้วิธีสอนและกิจกรรมหลายๆแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา สอนให้นักศึกษามีความคิดและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากกว่าที่จะป้อนเนื้อหาให้ ทำแผนการสอนรายวิชาต่างๆในระดับกลุ่มวิทยาลัยครู กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

¹ เปรมใจ สุขสมานวงศ์, วารสารครูศาสตร์, หน้า 75.

และควรให้นักศึกษาได้ประเมินผลการสอนของอาจารย์เมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

จะเห็นว่าแนวความคิดทั้งหมดเป็นเรื่องการปรับปรุงคุณภาพ และ วิธีสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครู และเป็นข้อปรับปรุงที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยครู ซึ่งมีปัญหาในเรื่องอาจารย์ของกรมการฝึกหัดครูมักขาดศรัทธา และ ทัศนคติต่ออาชีพครูไม่ทำงานเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู¹ และครูในสถาบันฝึกหัดครูยังไม่เป็นผู้นำในด้านวิธีการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนได้เลือกทักษะและนำไปปฏิบัติได้จริง และเป็นผลดี การถ่ายทอดความรู้ หรือเทคนิคการสอนของครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนด้วยการบรรยาย จึงไม่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดมีนิสัยที่จะค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดียิ่งๆขึ้น² ในเรื่องนี้ก็มีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข คือการสอนของครูอาจารย์ ควรให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน สอนให้เขาเกิดปัญหาด้วยการให้เขาคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า แก้ปัญหาให้มากๆ ครูอาจารย์ควรถือเป็นหน้าที่อย่างจริงจัง ในเรื่องการวางแผนการสอน การเลือกและใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ให้มีระบบมากขึ้น มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยให้นักศึกษาเรียนจนรู้ ครูอาจารย์นอกจากจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในแนววิชาการของตนแล้ว ควรจะได้มีการฝึกฝนทักษะถ่ายทอดวิชาความรู้ ติดตามความก้าวหน้าใหม่ๆในแขนงวิชาที่ตนสอนอยู่ตลอดเวลา คัดค้นหาวิธีการสอนแบบใหม่ๆมาใช้ให้ทันสมัยและสร้างความสนใจผู้เรียน³ นั่นคือวิทยาลัยครู ควรจัดให้มีการพัฒนาการสอนของอาจารย์ขึ้น โดยวิทยาลัยครูควรมีแนวนโยบายในการดำเนินงานอย่างแน่นอน มีคณะกรรมการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนในสถาบัน มีโครงการต่างๆทั้งระยะยาว และ

¹ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, "การวิเคราะห์สถานการณ์ของการฝึกหัดครูในประเทศไทย" (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 15 - 16 (อัครสำเนา)

² สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการสัมมนาเรื่องการฝึกหัดครูในประเทศไทย ณ โรงแรมสมิทธา สงขลา วันที่ 22 - 23 สิงหาคม 2515, ม.ป.ท., ม.ป.ป. หน้า 34 - 35.

³ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, รายงานการฝึกอบรมพัฒนาการเรียนการสอนระหว่างวันที่ 22 - 29 พฤษภาคม 2519 ณ นิคมพัฒนาภาคใต้ ก้อลอง จังหวัดยะลา ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, หน้า 7.

ระยะสั้น คำเนิการในระดับวิทยาลัย ระดับคณะ และระดับภาค ในปัจจุบันการพัฒนา
คณาจารย์ของวิทยาลัยครูก็ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่เน้นหนักไปในรูปของการอบรม สัมมนา
ซึ่งมีหน่วยศึกษานิเทศก์ของกรมการฝึกหัดครู เป็นตัวกลางในการจัดและประสานงาน¹
วิทยาลัยครูควรมีหน่วยงานพัฒนาคณาจารย์ ที่มีกรรมการดำเนินงาน เป็นหน่วยงานหนึ่ง
ของวิทยาลัยครู ซึ่งเป็นเอกเทศ ดังเช่นหน่วยงานพัฒนาคณาจารย์ ของจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย ซึ่งมีภารกิจหลักในการเสริมสร้างศักยภาพของคณาจารย์ด้านความรู้ และทักษะ
เกี่ยวกับการสอน การวิจัย การเขียนตำรา และบทความทางวิชาการ ตลอดจนการเสริม
สร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุจุดหมาย และ
เป้าหมายทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัย² แนวทางในการพัฒนาคณาจารย์เช่นนี้ จะ
ช่วยให้คณาจารย์ในวิทยาลัยครู ได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างทั่วถึง และสนองต่อ
เป้าหมาย และ ความต้องการ ของวิทยาลัย และคณาจารย์มากกว่าการจัดของศึกษานิเทศก์
ซึ่งจะส่งผลให้อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ พร้อมทั้งจะเป็นเป้าหมายที่ดีของบัณฑิตทั้งในด้าน
ความประพฤติและวิชาชีพ

สำหรับข้อเสนอของบัณฑิต ให้อาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มีความรู้สูงกว่า
ระดับปริญญาตรี ในเรื่องวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ในปัจจุบัน พบว่ามีวุฒิ
ปริญญาตรี 385 คน ปริญญาโท 357 คน ปริญญาเอก 13 คน³ จัดเป็นสถาบันอุดม-
ศึกษาซึ่งมีเกณฑ์ค่ากว่าที่ยูเนสโกได้กำหนดไว้ โดยกำหนด ปริญญาเอก : ปริญญาโท :
ปริญญาตรี เป็น 1.5 : 5 : 3.5⁴ จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะเร่งรัดปรับปรุง

¹ทิพวรรณ สีคลรัมย์, "โครงการพัฒนาคณาจารย์วิทยาลัยครูลำปาง" (วิทยา-
นิพนธ์ครูศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยา-
ลัย, 2522), หน้า 41.

²หน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารคู่มืออาจารย์ด้าน
การเรียนการสอน, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523) หน้า 25.

³กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, 5 วิทยาลัยครูภาคใต้ '25, หน้า 60.

⁴สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, รายงานสรุปสถานการณ์
การศึกษาในปัจจุบันในสถาบันอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.), หน้า 18.

เพิ่มวุฒิอาจารย์วิทยาลัยครูภาคใต้ โดยการสนับสนุนให้ศึกษา ต่อภายในประเทศและต่างประเทศให้มากขึ้น

การปรับปรุงอาจารย์วิทยาลัยครูอีกเรื่องหนึ่งคือ ให้นักศึกษาได้ประเมินผลการสอนของอาจารย์เมื่อสิ้นสุดภาคเรียน นับเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ในบางภาควิชาของวิทยาลัยครูได้ดำเนินการแล้ว แต่ยังไม่ทั่วถึง การประเมินอาจารย์จะเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพทางการสอนแก่อาจารย์ เปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้อาจารย์ได้เห็นภาพของตน จะก่อให้เกิดการปรับปรุงในเรื่องของการสอน และส่งผลไปยังคุณภาพของบัณฑิตอีกชั้นหนึ่ง "การประเมินจากผู้เรียนมีความสำคัญ เพราะผู้เรียนเป็นผู้รู้ และรับผลโดยตรง ผู้เรียนจึงควรเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุด นอกจากนี้จุดหมายของการสอนยังเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียน การให้ผู้เรียนได้ประเมินจึงเป็นเครื่องวัดที่ดีว่า ผู้สอนสอนแล้วประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด"¹ จากความสำคัญดังกล่าวจึงเห็นว่าวิทยาลัยครูควรมีแนวนโยบายในการปฏิบัติในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดการฝึกสอน ของวิทยาลัยครู อันดับ 1-3 คือ การนิเทศการฝึกสอน ของอาจารย์นิเทศ และ ครูพี่เลี้ยงควรกระทำบ่อยๆ และต่อเนื่องกัน จัดให้มีการประชุมปรึกษาระหว่างครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และหัวหน้าฝ่ายฝึกสอน จัดสัมมนา ก่อนและหลังฝึกสอน ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงทั้ง 3 ข้อนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปราณี บำรุงนคร ซึ่งเสนอให้ อาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยง ให้การนิเทศอย่างถี่ถ้วนและสม่ำเสมอ² และยังเสนอให้มีการประชุมบุคลากรทุกฝ่ายในการฝึกสอน เพื่อแก้ปัญหาความไม่เข้าใจกันในการทำงาน³ ปัญหาดังกล่าวข้างต้น หัวหน้าฝ่ายฝึกสอนในวิทยาลัยครูควรจะได้พิจารณาดำเนินการอย่างเร่งด่วน

ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการบริการชุมชน 3 อันดับ คือ จัดการอบรมหลักสูตร

¹ไพฑูริย์ สินลาวัณย์, "การประเมินผลการสอน: หลักและวิธีการปฏิบัติในระดับอุดมศึกษา." วารสารครุศาสตร์ 10 (มกราคม - มิถุนายน 2524): 98.

²ปราณี บำรุงนคร, "ความคิดเห็นของครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 80.

³ปราณี-บำรุงนคร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

วิชาชีพพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย) ให้นำบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและเป็นผู้นำในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงทั้ง 3 ประการนี้ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ได้ดำเนินการแล้วในปัจจุบัน เช่นวิทยาลัยครูภูเก็ต ร่วมกับวิทยาลัยสงฆานครินทร์เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพ (ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี) และวิทยาลัยครูสงขลาได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ คือมหาวิทยาลัยสงฆานครินทร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาวิทยาเขตภาคใต้ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เปิดสอนหลักสูตรวิชาการโรงแรมและท่องเที่ยว และวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในปีการศึกษา 2524¹ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี ได้ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน โดยเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนทางวิทยุ ส่วนวิทยาลัยครูยะลาได้ให้บริการข้อเสนอแนะทางการศึกษา และ อาชีพแก่ชุมชนด้วยสไลด์ เป็นต้น² สำหรับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น วิทยาลัยครูภาคใต้ได้มีจุดมุ่งหมายที่เด่นชัดในเรื่องนี้ ทุกวิทยาลัยครูมีศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และกล่าวว่าวิทยาลัยครูภาคใต้ได้ประสบผลสำเร็จในเรื่องนี้³

ความคิดเห็นในการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่สำคัญ คือวิทยาลัยครูควรมีศูนย์วัสดุอุปกรณ์การสอนประจำภาควิชา ข้อคิดเห็นนี้ภาควิชาน่าจะกระทำได้ เพราะภาควิชาสอนวิธีสอน วิชาเอก เมื่อให้นักศึกษาลิขิตอุปกรณ์การสอน สามารถรวบรวมเก็บไว้ที่ภาควิชา เพื่อเป็นตัวอย่าง และให้นักศึกษายืมใช้เมื่อออกฝึกสอน

¹กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, 5 วิทยาลัยครูภาคใต้ ' 25, หน้า 54 - 57.

²กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, เรื่องเดียวกัน, หน้า 49 - 59.

³กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, เรื่องเดียวกัน, หน้า 84.

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูภาคใต้ ได้มีข้อคิดเห็นเพื่อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูภาคใต้ ดังนี้

1. เนื่องจากปัจจุบันหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษาต่างกัน หลักสูตร ก.บ. ของวิทยาลัยครู ควรเปลี่ยนแปลงจากที่สอนสาขาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาาร่วมกันมาแยกจากกัน ดังที่ในปัจจุบันได้เริ่มใช้หลักสูตร ก.บ. ประถมศึกษา ซึ่งมีโครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษา ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษายังคงเรียนวิชาเอกโท วิชาพื้นฐาน วิชาชีพครู วิชาเลือก และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แท่ววิชาเอกโท ควรลดสายสามัญ และเพิ่มวิชาเอกโท ที่เกี่ยวกับวิชาชีพ และการปฏิบัติ และเรียนวิชาที่เกี่ยวกับหลักสูตรสาขามัธยม เช่น วรรณกรรม การวัดผล เพราะวิชาเหล่านี้จำเป็นสำหรับมัธยมศึกษา

2. ภาคศึกษานวัตกรรม และเทคโนโลยีของวิทยาลัยครู ควรมีบทบาทในการให้ความรู้เรื่องการผลิต การใช้ และการเก็บรักษาสื่อแก่โรงเรียนในชุมชน โดยเน้นการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ นอกจากบริการชุมชนแล้วควรจะมีบริการด้านสื่อการสอนแก่คณาจารย์ และนักศึกษาฝึกสอน และควรจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์ในวิทยาลัยครูมีความรู้ความสามารถในการผลิต การใช้และการเก็บรักษาสื่อ อย่างคล่องแคล่ว สามารถนำไปใช้สอนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา เพื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อผลิตสื่อที่มีคุณภาพ ทางด้านห้องสมุด ควรมีตำราที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ สำหรับนักศึกษาและคณาจารย์

3. วิทยาลัยครูควรมี โครงการพัฒนาบุคลากร และเจตนคติต่ออาชีพครูของนักศึกษา โดยมีการฝึกปฏิบัติ และติดตามผลอย่างใกล้ชิด

4. วิทยาลัยครูควรมีหน่วยพัฒนาคณาจารย์ เน้นการพัฒนาอาจารย์ทางด้านการเรียนการสอน โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานและมี นโยบายในการดำเนินงานชัดเจนเป็นโครงการระยะสั้น ระยะยาว ดำเนินการระดับวิทยาลัย, คณะ และภาควิชา และอาจร่วมกับวิทยาลัยครูในกลุ่มเดียวกันเพื่อร่วมกันพัฒนาอาจารย์

5. วิทยาลัยครูควรมีโครงการประเมินการสอนของอาจารย์ โดยให้อาจารย์ประเมินตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องประเมิน ทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และนักศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มสมรรถภาพในการสอนของอาจารย์

6. วิทยาลัยครูควรมีหน่วยงานติดตามผลบัณฑิตที่ทำงานอยู่ในเขตรับผิดชอบของวิทยาลัยครูเพื่อช่วยเหลือบัณฑิตในด้านต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยในโอกาสต่อไป

1. ควรติดตามผลบัณฑิตวิทยาลัยภาคใต้ ที่ปฏิบัติงานใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล เพื่อทราบปัญหาการสอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไทยมุสลิม และเป็นเขตที่มีปัญหาการเมืองแทรกซึม

2. ใช้วิธีการติดตาม จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อทราบขีดความสามารถทางด้านการสอนของบัณฑิต ติดตามผลโดยการสอบถามจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ศึกษานิเทศก์ และการสัมภาษณ์บัณฑิต อาจติดตามผลหลาย ๆ แบบผสมผสานกัน จากประชากรหลายกลุ่ม เพื่อให้ได้ผลสรุปที่สมบูรณ์ขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย